VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Budjettiosasto/Jyri Inha 19.12.2018

Eduskunta
Lakivaliokunta

Lausuntopyyntönne 13.12.2018, HE 250/2018 vp

Valtiovarainministeriö on esitysluonnoksen johdosta antamassaan lausunnossa (VM/574/00.00.05/2018, 3.5.2018) todennut, että sekä voimassaolevan turvallisuustutkintalain 10 §:n että esityksen 10 §:n mukaan Onnettomuustutkintakeskuksen johtajan kelpoisuusvaatimuksista säädetään lain tasolla. Säännöksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että kelpoisuusvaatimuksiin ei esitetä muutoksia. Säännökseen on esitetty kuitenkin lisättäväksi, että tohtorin tutkinnon suorittaneella johtajalla olisi professorin arvonimi. Kuten eduskunnalle annetussa esityksessä todetaan (4 Asian valmistelu), valtiovarainministeriö on pitänyt ehdotusta arvonimestä kannatettavana.

Ministeriö on kuitenkin samalla kiinnittänyt lausunnossaan huomiota siihen, että kyse ei ole erityisestä kelpoisuusvaatimuksesta, josta mainitussa säännöksessä otsikkonsakin mukaan on tarkoitus säätää. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan arvonimestä olisi siten tullut säätää muussa kuin erityisiä kelpoisuusvaatimuksia koskevassa säännöksessä. Ministeriö on todennut, että arvonimistä on säädetty useimmiten myös asetustasolla, kuten esimerkiksi valtioneuvoston asetuksessa sosiaali- ja terveysministeriöstä (491/2017). Ministeriö on myös todennut, että pääsääntöisesti erityisistä kelpoisuusvaatimuksista säädetään asetustasolla. Kelpoisuusvaatimuksista lain tasolla säätäminen voi olla perusteltua lähinnä yhteiskunnallisesti merkittävimpiä ja/tai erityisen merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä koskevan sääntelyn osalta, kuten oikeuskansleri on todennut ratkaisussaan vuonna 2015 (OKV/22/20/2015).

Valtiovarainministeriö on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että vaikka kyseinen virka ei olekaan valtion virkamieslain 26 §:n 4 kohdassa mukainen ns. ylimmän johdon virka, myös valtionhallinnon muun johtajan virkaan kelpoisuusvaatimuksia säädettäessä tulisi ottaa huomioon, mitä valtion virkamieslain 8.2 §:ssä ylimmän johdon kelpoisuusvaatimuksista säädetään ja säätää vastaavista kelpoisuusvaatimuksista. Ja jos näiden lisäksi olisi tarvetta muulle kelpoisuusvaatimukselle, esim. hyvä perehtyneisyys kyseiseen toimialaan kuten esityksessä, säätää täydentävästi myös siitä.

Valtiovarainministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota myös siihen, että esitykseen sisältyvät siirrot ja organisatoriset muutokset on tehtävä resurssisilisäyksittä tarvittaessa hallinnonalan sisäisin kohdennuksin, mikä on myös mainittava esityksessä. Eduskunnalle annetussa esityksessä todetaan (3 Esityksen vaikutukset) tältä osin, että esitetyt muutokset eivät lisäisi Onnettomuustutkintakeskuksen resurssitarvetta.